

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سند

نظرات استدلالی

طرح استفساریه ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۱۹

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۳/۲۶

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح استفساریه ماده (۵) قانون بیمه‌های
اجتماعی کارگران ساختمانی

پژوهشکده شورای نگهبان

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۰۱/۱۹

کد خزانه: ۴۰۳۳۰۱۹

۱۴۰۳/۰۳/۲۶

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱

باسمه تعالی

طرح استفساریه ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی درباره‌ی مصوبه

طرح دوفوریتی «استفساریه ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی» که در تاریخ ۱۴۰۲/۹/۲۰ اعلام وصول شد را (۶۱) نفر از نمایندگان مجلس تهیه و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کردند.

مفاد این طرح که در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۴۰۳/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، طی نامه‌ی شماره ۹۴۷/۱۶۵۶ مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۵ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۹، این مصوبه را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۱۴۰۸ مورخ ۱۴۰۳/۲/۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح استفساریه ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی»

موضوع استفساریه:

الف- آیا مراد از عوارض صدور پروانه ایجاد یا توسعه، احداث و یا افزایش تراکم ساختمان، تخریب و نوسازی بنا و تعمیرات اساسی در ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی اصلاحی ۱۴۰۲/۶/۲۲ عوارضی است که در اجرای بند «الف» تبصره (۱) ماده (۲) قانون درآمد پایدار و هزینه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مصوب ۱۴۰۱/۴/۱ هر سال توسط وزیر کشور جزو عناوین عوارض صدور پروانه ساختمانی ابلاغ می‌گردد، می‌باشد؟

۱. ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶/۷/۹ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵ (اصلاحی ۱۴۰۲/۶/۲۲)- الف- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با دریافت هفت درصد (۷٪) حق بیمه سهم بیمه‌شده از مأخذ کسر حق بیمه از کارگران دارای پروانه مهارت فنی شاغل مستقیم به عنوان سهم کارگر و معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مجموع عوارض صدور پروانه ایجاد یا توسعه، احداث و یا افزایش تراکم ساختمان، تخریب و نوسازی بنا و تعمیرات اساسی (علاوه بر عوارض پرداختی) به عنوان سهم مالک، این کارگران را بیمه نماید. در صورت عدم تأمین منابع لازم جهت گسترش پوشش بیمه‌ای کارگران با تصویب هیئت وزیران، افزایش مجموع عوارض تا معادل سی درصد (۳۰٪) و به صورت سالانه حداکثر در سقف معادل دو و نیم درصد (۲/۵٪) بلامانع است.
تبصره ۱- ...»

۲. قانون درآمد پایدار و هزینه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مصوب ۱۴۰۱/۴/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- ... تبصره ۱- الف- درآمد از عوارض محلی: وجوهی است که برای تأمین بخشی از هزینه‌های شهر و روستا بر مواردی اعم از اراضی، مستحقات، تأسیسات، تبلیغات معابر و فضاهای درون شهری و روستایی و ارزش افزوده ناشی از اجرای طرح‌های توسعه شهری و روستایی و دارایی‌های غیرمنقول مطابق قوانین و مقررات تعیین می‌گردد. عناوین عوارض و ترتیبات وصول آن با پیشنهاد شورای اسلامی شهرها و بخش‌ها پس از تأیید شورای عالی استان‌ها، تهیه گردیده و دستورالعمل آن حداکثر تا پایان آذر ماه هر سال توسط وزیر کشور، تصویب و ابلاغ می‌شود. وضع هرگونه عوارض به غیر از موارد اعلام شده ممنوع می‌باشد و مشمول یکی از مجازات‌های تعزیری درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی خواهد بود. عوارض ابلاغی باید مطابق ضوابط ذیل باشد:

ب- آیا در مواردی که به موجب آرای کمیسیون‌های موضوع مواد (۹۹) و (۱۰۰) قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴/۴/۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی، رأی به ابقای بنای مازاد بر پروانه یا بدون پروانه صادر می‌شود، مؤدی مکلف است به موجب قانون جاری در زمان پرداخت یا تعیین تکلیف نحوه پرداخت عوارض نسبت به پرداخت حق بیمه کارگران ساختمانی اقدام نماید؟

پاسخ:

الف- بله؛ ...

ب- بله؛ ...

■ دیدگاه عدم مغایرت

پس از اصلاح ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۲۲، اجرای این حکم از دو منظر دارای ابهام بود: اولاً روشن نبود عوارض صدور پروانه‌ی موضوع ماده (۵) قانون مذکور، یکی از مصادیق عوارض مصرح در بند «الف» تبصره (۱) ماده (۲) قانون درآمد پایدار و هزینه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها تلقی می‌شد یا خیر. چه اینکه وصول عوارض مطابق حکم بند «الف»، محدود به موارد مصرح است و اگر عوارض موضوع ماده (۵) خارج از مصادیق آن تلقی می‌شد، شهرداری‌ها مجوز قانونی برای وصول آن نداشتند. ثانیاً مشخص نبود مالکان ساختمان‌هایی که به موجب آرای کمیسیون‌های موضوع مواد (۹۹) و (۱۰۰) قانون شهرداری، رأی به ابقای بنای مازاد بر پروانه یا بدون پروانه آنها صادر شده بود نیز ملزم به پرداخت عوارض موضوع ماده (۵) بودند یا خیر. چه اینکه ممکن بود چنین تفسیر شود پرداخت جریمه و عوارض مقرر شده در آرای کمیسیون‌های مذکور، مالک را از پرداخت عوارض موضوع ماده (۵) معاف می‌کند. اکنون قانون‌گذار دو ابهام اجرایی فوق را در ضمن استفساریه‌ی حاضر رفع کرده است. بنابراین حکم مصوبه‌ی حاضر مغایرتی با قانون اساسی و شرع ندارد.

■ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح استفساریه ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان